

Forslag til uttale frå Vestland Arbeidarparti

Ein NTP for Vestland

Regjeringa Støre har lagt fram meldinga om Nasjonal transportplan 2025–2036 med merksemd på klima, beredskap og forsvar. Den nye NTP skal vere realistisk og utforma innanfor ramma av eit statsbudsjett, nasjonale klima- og miljømål samt internasjonale plikter.

Meldinga blir lagt fram eit år tidlegare enn vanleg praksis tilseier og avløyser Meld. St. 20 (2020–2021) Nasjonal transportplan 2022–2033 med ein langsiktig og strategisk styring av sektoren. Vestland Ap stø regjeringa for å ha framskynda handsaminga av ny NTP i lys av den økonomiske situasjonen og manglande realisme i gjeldande NTP.

Vestland Arbeiderparti behandla på årsmøtet 2023 ei uttale, som var førande for VAP sine innspel til regjeringa sitt arbeid med NTP. Vestland Ap sine overordna prioriteringar for samferdselspolitikken var:

- Å prioritere liv og helse
- Å sikre gode, trygge og framkommelege vegar
- Å kutte utslepp for å løysa klimakrisa
- Å utvikla attraktive busetjings- og arbeidsmarknadsregionar som sikrar konkurransekrafta i Vestland

Vestland Arbeiderparti meiner at heilskapen i regjeringa si framlagde NTP i hovudsak er i tråd med dei innspela som fylkeslaget hadde til regjeringa under utforminga av den nye NTPen. Vestland Ap er nøgde med mange av prioriteringane i framlagt NTP og synest det er positivt at regjeringa satsar på Vestlandet.

Den nye NTPen er lagt fram i ein uroleg tid. Uro i verda og krig i Europa krev auka merksemd på beredskap og forsvar. Vestland Ap meiner at Vestlandet er viktig i Noregs beredskap og forsvar, og vil understreka at fleire av prosjekta i Vestland også bidreg til landets totale beredskap.

Vestland Ap er positive til at regjeringa har løfta fram sentrale vurderingskriterier som omsynet til liv og helse, klima og miljø, og for prioritering av vedlikehald og utbetring av eksisterande vegnett. Gode, trygge og framkommelege vegar er avgjerande for at Vestland skal vere attraktivt for både busetnad og næring.

Kvardagsvegar med vedlikehald og rassikring

Vestland er eit stort og vegrikt fylke. Vegane som slyngjer seg langs fjordane er kvardagsvegar for mange av innbyggjarane våre. Samferdsel i Vestland handlar for dei fleste om å rusta opp, utbetra og tryggja vegar som er heilt avgjerande for at folk skal kunne leve, arbeide og bu i heile fylket vårt. Dei fleste av desse vegane er fylkesvegar, og mange av desse

er skuleveggar. Regjeringa legg i den nye NTPen opp til å bruka 65 milliardar på fylkesvegane, ei auke på 16 milliardar samanlikna med om nivået i 2024 vart vidareført gjennom planperioden. Vestland Fylkeskommune får 7,6 milliardar i første seksårsperiode til sine fylkesveggar.

Vestland Arbeiderparti meiner at den framlagde NTPen startar arbeidet med å vri prioriteringane mot meir vedlikehald og istandsetjing av eksisterande vegar og infrastruktur, samt å gi fylkeskommunane auka handlingsrom til å kunne trygga og sikra kvardagsveggar i fylket mot skred og ras. Fleire riksveg- og europaveistrekningar får også midlar til utbetring og ras- og skredsikring. Blant desse er E16 Hylland-Slæn, Rv. 5 Erdal-Naustdal, Rv. 15 Strynefjell, E39 Klakegg–Byrkjelo. Samstundes meiner Vestland Arbeidarparti at det ikkje er sett av nok midlar i NTP til rassikring av fylkesveggar. For å sikra trygge og føreseielege skule- og arbeidsveggar i rasutsette område, meiner Vestland Arbeidarparti at løyvingane til rassikring av fylkesvegane må aukast betrakteleg i forhold til framlagt NTP. Vestland Arbeidarparti oppmodar difor regjeringa til å dubla dei årlege bevillingane til rassikring av fylkesvegane i NTP.

At den nye, realistiske NTPen legg opp til ein auka satsing på kvardagsveiane er positivt, men Vestland Arbeidarparti meiner likevel at det er rom for ein endå tydelegare prioritering av dei heilt vanlege vegane. Folk skal vere trygge på at vegane dei brukar for å leve livet sitt skal vere trygge og opne. Ein ytterlegare satsing og prioritering av midlar til utbetring, vedlikehald og ras- og skredsikring av fylkesveggar er naudsynt.

Jernbane

Vestland Arbeidarparti vil satse på jernbanen, flytte meir gods frå veg til bane og bygge ut ein framtidsretta og konkurransedyktig Bergensbane. Regjeringa må følge opp Hurdalsplattforma si lovnad om å stanse oppsplitting, konkurranseutsetting og privatisering av jernbanen. Vedlikehald og nye togsett blir prioriterte, slik at jernbanen si konkurransekraft vert styrka.

Ferje og hurtigbåt

Ferje og hurtigbåt er ein avgjerande del av samferdselstilbodet i store delar av Vestland. Eit tenleg, rimeleg og miljøvenleg ferje- og hurtigbåttilbod som dekkjer behova til folk og næringsliv er difor nødvendig for å sikre livskraftige lokalsamfunn.

Vestland fylkeskommune driftar heile 17 ferjesamband og 10 båtruter der dei fleste kontraktane går ut dei komande åra. Med varsla krav om forsering av forskrift til nullutslepp for ferjer og hurtigbåtar, er det også stor usikkerheit om korleis kompensasjonsordninga for nullutslepp vil slå ut. Fylkeskommunane har allereie pressa økonomi. For å sikra at overgangen til null- og lav-utslepp ikkje skal gå ut over rutetilboda i distrikta, eller overgangen til klimavennleg sjøtransport må det kome på plass ei kompensasjonsordning innan 2025, der fylkeskommunane vert kompensert for meirkostnadar knytt til innføring av null- og lav-utsleppsruoter.

Fly

Kortbanenettet for fly er ein viktig og nødvendig del av beredskapen og kollektivtilbodet i distriktet. Eit godt og framtidsretta flytilbod må sikrast gjennom at dei fem kortbaneflyplassane i fylket vert del av staten si flykjøpsordning (FOT).

Konkrete prosjekt

Bybane til Åsane

Vestland Arbeidarparti er tilfreds med at Bybanen til Åsane ligg inne i Nasjonal transportplan, og med at regjeringa har forplikta seg til eit årleg statleg bidrag på 70 prosent. Samstundes er vi skuffa over at dagens byråd i Bergen held fast ved si avgjerd om å utrede tunnelalternativet på nytt, noko som gjer at bybanen nordover blir sett på vent.

Vårt mål er raskast mogleg bygggestart for Åsanebanen. Vestland fylkeskommune har understreka behovet for å sikra kontinuerleg utbygging ved å byrje bygginga med strekninga Eidsvåg-Åsane. Sjølv om framdrifta i utbygginga ikkje blir så stor som vi ønskjer, stiller Vestland Arbeidarparti seg positiv til ein slik løysing. Arbeidarpartiet støttar fylkeskommunen sine planar for kontinuerleg utbygging og meiner Stortinget må leggje til rette for bruk av lokale midlar i ein tidleg byggefase av byggetrinn 5, fram til statens bidrag er endeleg avklart.

Fellesprosjektet E16 Arna–Stanghelle/Vossebanen

Vestland Arbeidarparti støttar at fellesprosjektet E16 Arna–Stanghelle/Vossebanen vert prioritert i NTP. Det er viktig no at dette prosjektet vert følgd opp i stortingsbehandlinga og at prosjektet vert sett i gong så snart som overhovud mogleg.

Prosjektet vil bidra til ei tryggare og betre forbindelse mellom landets to største byregionar. Dagens veg er smal og svært rasutsatt. Sjølv om det er gjennomført ein rekke rasførebyggande tiltak, aukar faren for ras. Over 50 menneske har mist livet på strekninga sidan 1992 og nærare tusen er blitt skadde. Vegen blir stadig stengd som følgje av ras og trafikkulukker, og omkøyingsvegen på gamle riksveg 7 er eit svært sårbart alternativ. Å prioritere E16 Arna–Stanghelle/Vossebanen er å setje liv og helse først.

Vågsbotn-Klauvaneset (Nordhordlandstunnelen)

Vestland Arbeidarparti er glade for at utbygging av Ringveg aust Vågsbotn–Klauvaneset er løfta høgt, med lovnader om oppstart så snart som mogleg. Det er likevel skapt usikkerheit rundt oppstartstidspunkt. Stortingsgruppa bør få inn ei merknad om at prosjektet skal få oppstart så snart reguleringsplanen er vedteken, og då tidleg i første periode.

Utbygging av Ringveg aust Vågsbotn–Klauvaneset (Nordhordlandstunnelen) vil gje auka trafiksikkerheit og framkommelegheit og bidra til å binde saman Bergen og Nordhordland. Nordhordlandstunnelen langs E39 er mange år på overtid. I 40 år har lokalbefolkninga årleg

aksjonert for tryggare veg. Vegstrekninga, med dårleg vegstandard og under seks meter breidde, binder saman store næringsområde til Bergen og Vestlandet. Sterk trafikk og tungtrafikk, med ca. 25.000 bilar i døgnet, er mykje meir enn vegen er dimensjonert for.

Bergensregionen har god forbindelse sørover. Det nye Sotrasambandet vil gi betre trafikkflyt mot vest, og fellesprosjektet E16/Bergensbanen vil forsterke busetjings- og arbeidsmarknadsregionen mot aust. Nordhordlandstunnelen vil betre forbindelsen mot Åsane Nord og Nordhordland, som også er blant dei mest trafikkerte delane av kyststamvegen E39.

Oppgradering av Fløyfjellstunnelen nord og sør

Vestland Arbeiderparti ser det som svært positivt at regjeringa har inkludert Fløyfjellstunnelen i den første planperioden, og at NTP er så tydeleg med å garantere statlege midlar til bybanen til Åsane. Vestland Arbeiderparti støttar Statens Vegvesen sin anbefaling om ein ekstra tunnel og at oppgraderinga blir eit fellesprosjekt med forlenginga til Eidsvåg. Sjølv om dette forslaget heng saman med val av trasé for bybanen til Åsane, meiner vi at oppgraderinga av Fløyfjellstunnelen med ein ny tunnel må starte opp snarast for å sikre beredskap og trafikkavvikling i Bergen.

Riksveg 13

Riksveg 13 har dårleg standard og har fleire parti med svært smal, rasutsatt og svingete veg. Riksveg 13 er viktig i samanknyttinga mellom Sogndal, indre delar av Vestland og Rogaland, og er indre stamveg. Vestland Arbeidarparti meiner liv og helse må prioriterast og at det derfor må løyvast auka midlar til rassikring og standardheving av riksveg 13.

Vikafjellstunnelen

Det er viktig å få prosjektet med ny tunnel gjennom Vikafjellet i gang. VAP meiner at stortinget må overføre deler av strekninga på Rv.13 frå Nye Veier til Statens Vegvesen. Dette gjeld 100 km med veg frå Vinje til Sogndal, noko som reduserer Nye Veier sitt ansvar på RV.13 frå 222 km til 122 km. Statens vegvesen må prosjektere og planlegge ny Vikafjellstunnel ferdig i første planperiode, samt oppgradere eksisterande veg på heile strekninga Vinje til Sogndal slik at denne er i stand til å kunne ta imot aukande trafikk i den perioden Lærdalstunnelen skal stengjast grunna vedlikehald som følgje av tunnelforskrifta.

E-39 forbi Vadheim

Vestland Arbeidarparti ønskjer å løfte fram nokre prosjekt som bør inn att i NTP. Stamvegutvalet for E39 har som mål å få gul midtstripe frå gamle Hordaland grense til Skei i Sunnfjord. Nokre parsellar står att, blant anna strekninga forbi Vadheim. Ei utbetring av denne farlege vegstrekninga, samt ny tunnel ved Vadheim må på plass i NTP som neste prosjekt etter Hafstadfjellstunnelen. Reguleringsplan for området er klar, og kostnadsramma er justert ned med 200 millionar kroner.

Konklusjon

Vestland Arbeidarparti støttar i hovudsak regjeringa si framlagte NTP for prosjekta i Vestland, men har følgjande innspel til Arbeidarpartiet si stortingsgruppe sin vidare behandling:

- Skred- og rassikring av fylkesvegane må styrkast ytterlegare.
- Det vert innført FOT-ruter også på strekninga Florø-Bergen
- Legge til rette for at utbygging av bybanen til Åsane kan halde fram, til dømes i tråd med forslag til løysing frå Vestland fylkeskommune.
- Arbeidet med K5 må halde høgt tempo, og bompengeproposisjon for prosjektet må leggjast fram for Stortinget i løpet av 2025.
- Prosjektet Vågsbotn-Klauvaneset sikrast oppstart så snart reguleringsplan er ferdig vedteken.
- Oppgradering av Fløyfjellstunnelen sikrast uavhengig av progresjon i utbygging av bybanen.
- Sikre ein opprusta og ferjefri E39 med gode koplingar til andre område i fylket.
- Det vert innført ei kompensasjonsordning frå og med 2025, der fylkeskommunane vert kompensert for meirkostnader knytt til krav om null- og lav-utslepp for sjøtransport.
- Overføre strekninga Vinje-Sogndal på Rv. 13 frå Nye Vegar til Statens vegvesen.